

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 2. De aetate Inquisitoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

steno prefata partes ab huiusmodi contagijs ex-
pugnetur. Et infra. quatenus in charitate Dei, ho-
mium timore postposito, virtutem Spiritus in-
dantes ex alto, predictum officium, &c.

COMMENT. L.

Duo sunt genera iudicum in causa fidei, Ordi-
narij, vt summus Romanus Pontifex, & Epi-
scopi locorum, qui cum ordinantur, seu consecratur,
in re diuina in hereticos accipiunt potestatem, & in
iurisdictionem, vt optime scribit Conradus Brunus
lib. 4. de heret. c. 1. Simancas de catho. instit. tit. 25.
num. 3. & tit. 34. & Albericus tract. de agnos. as-
sertio. q. 1. nu. 11.

Alij sunt iudices delegati, quibus a sede Apo-
stolica hoc munus iudicandi hereticos in specie datum
est, quos iura, Inquisitores, vocant: que appellatio
vulgaris etiam facta est eum vulgus quoq; ita ap-
pelleret. Emericus tum in hac, tum in sequentib. que-
stionibus de his postremis potissimum loquitur, qua-
nis de ceteris etiam agat, cum se offert occasio.

De his quidem inquisitorib. delegatis multa
multi tradunt. Repertorium Inquisitorum, Locatus in
opere iudiciali, Bernardus Comensis in Lucerna, &
Tabienfis in summa, verbo, Inquisitor. Simancas de
catho. instit. tit. 34. idem in enchyridio tit. 7. Ioan. Re-
ias in singularibus fides, singulari 94. 95. & seq. &
elegantur Conradus Brunus lib. 4. de heret. c. 1. &
alii passim, qui cum de qualitate Inquisitorum disse-
runt, quantum ad hunc Emerici locum illustranda
spectat, eadem penitus tradunt; licet mutatis verbis:
que tamen omnia hoc loco ab Emerico breuiter re-
censentur, quibus adungetur Campegius apud Zanchi-
mon tract. de heret. in prefatione verbo, circa.

Prudentia circumspectus. In omnibus iudici-
bus prudentia virtus penitus requiritur, sed maxime
desideratur in Inquisitoribus hereticæ prauitatis
causam plus in hac causa, que prudentiæ po-
tius quam legum regulis debeant expediri. huc vero
de prudentia Inquisitoris locum abunde tractat Si-
mancas de catho. instit. tit. 34. nu. 10. quem video.

Sacra doctrina fidei eminenter eruditus. Vox
Sacra, deest in Bononiensi & Sabellano, quam ha-
bent Barcionensis & codex Cardinalis de Gabara.
sed sine desit, sine adsit per doctrinam fidei vere &
proprie theologiæ cognitionem accipere debemus: in
ris prudentia enim non dicitur fidei doctrina.

Vnde videtur sentire Emericus, Inquisitores
theologos potius quam iurisperitos esse eligendos: et ita
plane cõtendit Melchior Canus theologus & ipse nõ
vulgaris lib. 8. c. 7. de locis theologicis. vers. que cũ
ita sint. & videtur etiam velle Conradus Brunus li.
4. de heret. ca. 1. quibus fauet doctrina Illustissimi
Cardinalis Caietani apud beatũ Thomã 2. 2. q. 185.
art. 3. & Augustini de Ancona in summa de pote-
state ecclesiastica q. 3. art. 5. afferentium omni ipe
theologum iurisperitum, vt Episcopus fiat, esse prefe-
rendum. manifestum est autem in hac causa animad-
uertendi in hereticos, Inquisitores in locum Episcopi
potius substitui: eligendi itaque uidentur theologi.
Quod si queras, an Inquisitor hereticæ prauitatis
debeat necessario esse sacerdos, Respondetur quod nõ,

A licet contrariũ velit Franciscus Aretinus conf. 58.
incipien. Diligenter nu. 6. nec. Restat igitur, nec. na-
det ratio Aretini quia Inquisitor absoluit recem-
tes, sed non in foro penitentia.

Simancas tamen de catho. inst. tit. 41. nu. 3. iurif-
peritos esse eligendos relictis theologis cõtendit. nec
desunt grauissimæ rationes pro vtraque parte, quas
studio breuitatis consulto omitto.

Veruntamẽ hoc est certum, quod solus theologus
aut solus iurisperitus non facile dirimet hanc licem,
cum quisque causam suam tueatur, & pro se senten-
tiam dicat.

Ego ita sentio, si fieri posset, is esset eligendus In-
quisitor omnino, qui vtraque studia & theologia,
& vtriusque iuris coluisset; sin minus, ritus cuius-
vis prouincia obseruetur: tamen si enim maiori ex
parte iri Italias inquisitores Apostolici delegati,
theologi eligantur; non propterea causæ fidei tractã-
tur in ipe, aut contra iuris regulas.

Hoc tamẽ esse debet exploratum, Inquisitores in
primis diuinarum litterarum & sacrorum canonũ
peritos esse debere, vt grauius et vere docet Con-
radus Brunus lib. 4. de heret. q. 1. & Campegius apud
Zanchinum in prefatione, verbo, circa.

Illud adiungam, consultissimum mihi videri, vt
illis ciuitatibus, in quibus duo sunt Inquisitores, unus
eligatur probatissimus & doctissimus theologus
alius constituantur iuriconsultissimus & canonon-
peritissimus: grauias enim sunt fidei negotia, & res,
quas tractant, magna; & propterea per iudices in-
tegrissimos & doctissimos esse peragenda.

QUESTIO. II.

De ætate Inquisitoris.

Secunda questio est: Inquisitor cuius de-
bet esse ætatis?

D Respondemus, quod quadraginta
annorum sic, quod inceperit quadra-
gesimum annum. Ita habetur in c. Nolentes. de
heret. in clem. vbi sic dicitur: Nolentes splen-
dorem solitum negotij fidei per actus indiscretos
& improbos quorumuis inquisitorum hereticæ
prauitatis quasi tenebrosi fumi caligine obfusca-
ri, hoc sacro concilio approbante, statutum nul-
lis ex nunc, nisi qui quadragesimum ætatis annũ
attigerint, officium inquisitionis prædictæ com-
mitti inquisitoribus. Hæc etiam ætas requiritur
in inquisitorum commissarijs, vt dicit Ioan. And.
in glo. super c. allegato.

COMMENT. I. I.

Respondemus, quod quadraginta annorũ,
&c. Atque in hac ætate nihil adhuc in mu-
tatum inuenio, licet in Commissarijs Inquisitorum
triginta anni sufficiant, vt dicemus paulo post super
quæst. 16.

Simancas de catho. instit. titu. 34. nume. 12. ge-
nerali decreto Pontificis maximis constitutum di-
cit, vt qui tricesimum annum attigerit, in Hispania
Inquisitor esse possit. id decretum nondũ vidimus,

Inquisitor
theologus &
iurisperitus
simul eligen-
dus.

Supra Pag.
113

Inquisitorũ
ætatis, annorũ
40.

nec scimus cuius Pontificis sit. & quamvis id in ea prouincia fiat, alibi ius commune omnino obseruandum censet; nam & experientia docet, in tam iuuenili etate non facile contingere tam acre adesse iudicium, & tantam prudentiam, quanta ad hoc grauissimum officium exercendum requiruntur.

Non tamen ambigo ex causa spectata persona probitate, doctrina & prudentia, super hac etate a iure communi requisita, dispensari posse.

Cur in Episcopo 30. anni sufficiant, non sic in Inquisitore.

Quod si quis quærat, cur in Episcopo, qui est Inquisitor ordinarius solum postuletur annis tricesimus. cum in cunctis. §. 1. de electio. in Inquisitore aut quadragesimus, causam docet Panor. in d. e. c. in cunctis. §. 1. nu. 6. dicens; Sed forte hoc contingit, quia promouendi in Episcopos transeunt cum magna Inquisitione: nam recipiuntur testes, & discutitur prius promotio in consistorio Papæ in collegio Cardinalium. Item quia promotus ad tantam dignitatem presumitur ex omni parte idoneus, sed officium Inquisitionis non committitur cum tanta indagatone, & ideo voluerunt iurati sit maturus a tate. hactenus Panormitanus.

Glossulemus in clem. nolentes. de heret. §. 1. verbo quadragesimus, dicebat hæc esse de arbitrarijs: de quibus rationem reddere non cogimur, iuxta dictum iuris consulti in l. non omnium. ff. de legibus.

Ceterum hæc 40. annorum ætas Inquisitoribus statuta & requisita videri potest, vel quia hoc tempore solent prudentissimi esse homines, vt ait Dionysius lib. 2. Rom. antiquitat. vel quia eane potissimum viget mens & intellectus, vt ait Arist. lib. 7. politico. ca. 6. vel denique ob alias causas, quas grauius inquirat Conradus Brunus lib. 4. de heret. c. 1. sed vide Tabiès in sum. verbo, Inquisitor. §. 1. & Locatū eodē verbo, n. 4. et Simacum de cath. inst. tit. 34. n. 1.

DE INSTITVTIONE Inquisitoris.

QVÆSTIO III.

De auctore potestatis Inquisitorum.

A Papa est Inquisitoris potestas,

Tertia quæstio est: Inquisitor a quo potestate habet, vt tale officium exequatur? Respondemus, quod a domino nostro Papa, qui interdum immediate Inquisitorem instituit oraculo viuæ vocis, & per suas litteras Apostolicas, vt fecit de multis: interdum committit alicui domino Cardinali, seu eius Legato: regulariter tamen committit Magistro & Prioribus Prouincialibus Ordinis Prædicatorum; Generali ac Prouincialibus Ministris Ordinis Minorum, quatenus in partibus eis traditis, valeant de fratribus sui Ordinis de Inquisitoribus prouidere: ita habetur in eorū priuilegijs Apostolicis.

COMMENT. III.

Respondemus, quod a domino nostro Papa. Et hoc est commune omnium decretum, Locatū in opere iudiciali, verbo, Inquisitor. nu. 5. Repertorijs Inquisitorum verbo, Inquisitor. Si item an Inquisito

res. & ceterorum. quod est apertissime definitum. Apostolico rescripto Clementis iij. incipiente: Catholica fidei. relato apud Eymericum supra par. 2. §. nam si prædicta sedes. quod refert iterum Eymericus paulo post in hac parte, q. 6.

b Regulariter tamen committit Magistro & Prioribus Prouincialibus, &c. Ratio vero potissimum, cur summi Pontifices tribuerint hanc potestatem eligendi Inquisitores Apostolicos Magistris Generalibus & Prouincialibus ordinis Prædicatorum, & Minorum, ea fuit, quoniam ipsi maiorē notitiā presuntur habere de Fratribus suis, & propterea facilius iudicant, qui sint magis idonei, vt tanto muneri præficiatur adde Syluestrū in simas, verbo, heresis 2. q. 1.

Multis vero Pontificum rescriptis constat de hac potestate Magistris Generalibus & Prouincialibus versusque ordinis memorati concessa: Prædicatoribus quidem rescripto quodam Innocentij iij. incipiente: Licet ex omnibus. quod est impressum in bullario litterarum Apostolicarum in fine huius operis. Itē alio Alexandri iij. quod incipit: Olim presentiens. que nos authentica vidimus in Archivo Inquisitionis Bononiensis.

Minoribus vero eandem potestatem tribuit Clementes iv. rescripto incipien. Licet ex omnibus. & Alexander tr. rescripto item incipien. Licet ex omnibus. quorum, & multorum aliorum ad hæreticam prauitatem coercendam spectantium, authenticorum quidem cum pendente plumbeo, nobis copiam nuper humanissime fecit Illustrissimus & Reverendissimus Cardinalis Frater Felix & Peretus de Montealto vir piensissimus, & hæreticorum hostis accerrimus, que suis locis sunt notata.

Hodie in tota Italia Apostolici Inquisitores non eliguntur a Prelatis Ordinum prædictorum, sed a Reverendissimis Cardinalibus Inquisitoribus Generalibus in vniuersa republica Christiana, qui diligenti inuestigatione facta eos eligunt. in Hispania etiam præses inquisitionis Inquisitores constituunt. Vide d. quæst. 9. c. 1. c. m. 16. fine.

QVÆSTIO IIII.

Inquisitor fit ne iudex ordinarius, an delegatus.

Varta quæstio est: Vtrum Inquisitor fit ordinarius vel delegatus?

Respondemus, quod non est ordinarius, sed delegatus domini nostri Papæ, quia nullam habet iurisdictionem, nec in personis, nec in criminibus, nec in causis, nisi vbi quæritur, & circa quos ei confert dominus noster Papa. vnde licet Episcopi vtantur potestate ordinaria in non exemptis, & delegata in exemptis, iuxta c. Ad abolendam. §. si qui vero. de heret. & c. Per hoc. §. siue autem ordinaria. de heret. lib. 6. Inquisitores tamen non ordinarij, sed semper delegata vtuntur, quia auctoritate Apostolica; ita habetur supra in secunda parte, in litteris Apostolicis prælati Urbani iij. & Clementis iij. Præcunctis. & infra. Vt autem Inquisitionis officium contra hæreticos in præfatis partibus possit efficacius adimpleri: discretioni vestrae per